

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут права
Кафедра спеціальних юридичних дисциплін

07-01-12

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ»
*для студентів спеціальності 8.03040101 «Право»
денної форми навчання*

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Рекомендовано методичною комісією
за спеціальністю 8.03040101
«Правознавство» 10 березня 2015 р.
протокол №1

Рівне – 2015

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів» для студентів спеціальності 8.03040101 «Правознавство» денної форми навчання / Самороков В.О. – Рівне: НУВГП, 2015 – 20 с.

Упорядник: **Самороков Валентин Олександрович, доцент кафедри спеціальних юридичних дисциплін**

Відповідальний за випуск: **Кафарський Володимир Іванович, доктор юридичних наук, зав. кафедри спеціальних юридичних дисциплін**

Передмова.....	3
1. Опис навчальної дисципліни та її структура	
1.1 Опис навчальної дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів».....	6
1.2 Методика виконання студентами завдань на практичних і семінарських заняттях.....	7
1.3 Теми практичних занять.....	9
1.4 Контрольні заходи та засоби діагностики.....	10
1.5. Критерії та шкала оцінювання.....	10
2. Практичні заняття	
2.1. Плани практичних занять, завдання та практикум	11
3. Плани самостійної роботи	
3.1. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів.....	15
3.2. Питання до самостійної роботи за темами.....	16
4. Перелік тем рефератів, вимоги до рефератів.....	17
4.1 Теми рефератів.....	17
5. Методичне забезпечення	19

© Самороков В.О. 2015

© НУВГП, 2015

Передмова Шановні студенти!

Ви приступаете до вивчення навчальної дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів», яка складається з Загальної теорії кваліфікації злочинів, техніки, тактики та методики. Пропоновані методичні вказівки допоможуть вам зорієнтуватись під час підготовки до практичних занять, організувати самостійну роботу.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістр спеціальності 8.03040101 «Правознавство» в галузі знань 0304 «Право».

Предметом вивчення дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів» є сукупність об'єктивних закономірностей, пізнання яких необхідне для успішного розслідування і запобігання злочинів. Предметом теоретичних основ кваліфікації злочинів охоплюються три групи закономірностей:

- закономірності виникнення і розвитку зв'язків і відношень усередині механізму злочину: зв'язок між дією і результатом, повторюваність дій у подібних ситуаціях, стереотипи дій суб'єкта злочину тощо;

- закономірності злочину, формування і реалізації способу вчинення і приховання злочину, зв'язок способу з особою злочинця, залежність способу від конкретних обставин вчинення злочину тощо;

- закономірності виникнення і перебігу явищ, пов'язаних зі злочином, що мають значення для розслідування: скритність підготовки до вчинення злочину, вибір засобів, рекогносцировка обстановки, вивчення предмета злочинного посягання тощо.

Взаємозв'язки навчальної дисципліни «Теорія доказів» з іншими дисциплінами робочого плану, які передують її вивченню та які спираються на її вивчення, представленні наступною схемою.

Структурно-логічна схема дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів»

Мета та завдання дисципліни

Дана програма розроблена відповідно до навчальним плану підготовки юристів-магістрів денної форми навчання НУВГП. Вона визначає обсяг і зміст навчальної дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів доказів»

Метою вивчення дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів» в вищому навчальному закладі є забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців з таким рівнем знань, вмінь і навичок у галузі кримінально-процесуальної діяльності, які б забезпечували досягнення таких цілей:

а) науково-юридична:

- поглиблене вивчення студентами теоретичних положень дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів», набуття спеціальних практичних навичок і вмінь ефективного застосування теоретичних знань, техніко-криміналістичних засобів і методів у практичній діяльності по розкриттю, розслідуванню (дизнанню) і попередженню злочинів;

- опанування студентами необхідного рівня науково-методологічної підготовки, який забезпечує їм бачення виникаючих проблем, шляхів їх розв'язання, використовуючи навички творчого мислення та самоудосконалення свого професійного рівня;

- формування навичок прийняття рішень у складних слідчих ситуаціях, опанування логікою доказування при встановленні об'єктивної істини у кримінальних справах, а також складання процесуальних документів і ділових паперів слідчого;

б) загальноосвітня:

Національний університет

водного господарства та природокористування

- підвищення юридичної культури та ерудиції фахівців, оволодіння позитивним досвідом інших держав щодо застосування криміналістичних знань;

в) виховна:

- формування відданості ідеям істини, добра, справедливості і законності, почуття відповідальності перед суспільством, державою та людиною.

Побудова навчальної програми заснована на багатолітньому досвіді викладання теорії доказів у вищих навчальних закладах, а також специфіці правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ України та особливостях процесу розслідування злочинів, віднесених до їхньої компетенції, що створює умови організації навчального процесу на більш якісному рівні.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

Національний університет
водного господарства

1.1 Опис навчальної дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань 0304 «Право» Спеціальність 8.03040101 «Правознавство»	Нормативна за вибором студента
Модулів – 1		Рік підготовки 5-й
Змістових модулів – 1		Семестр 11-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Лекції – 12 год.
Загальна кількість годин – 54		Практичні - 10 год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента – 5,6		Лабораторні - -/-/- год.
		Самостійна робота – 32 год.
	Індивідуальні - -/- год.	
	Вид контролю – залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання 33% до 67%

1.2 Методика виконання студентами завдань на практичних і семінарських заняттях

Глибокому вивченню концептуальних і найбільш важливих тем дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів» сприяють *практичні* заняття. Практичні заняття повинні сприяти розвитку творчості студентів, інтересу до криміналістичних досліджень, формуванню умінь і навичок публічного виступу та участі в дискусії, вихованню педагогічного такту, розвиткові культури мовлення, що є дуже важливим у роботі працівників правоохоронної діяльності.

Основою ефективного розгляду положень криміналістики на практичних заняттях є належна підготовка студентів із відповідних тем курсу, яка полягає у засвоєнні лекційного матеріалу та самостійній роботі студентів по конспектуванню рекомендованих нормативних актів, навчально-методичної та наукової літератури з криміналістики. Така робота передбачає використання навчальної програми, де кожне питання теми має бути засвоєним.

Під час практичних занять кожен студент має бути готовим викласти свої міркування з обговорюваних питань і аргументовано відстоювати свою позицію. При цьому кафедра заохочує нестандартні виступи, які містять аналіз вимог чинного законодавства, науково-методичної літератури, розумну критику, вміння поєднувати теоретичний матеріал з практичною діяльністю правоохоронних органів в боротьбі зі злочинністю.

Обговорення питань теми може відбуватися у різних формах: співбесіди, загально групової дискусії, заслуховування рефератів, «бліц» опитування шляхом письмового тестування, використання комп'ютерної техніки і т. ін.

Більшість занять з теоретичних основ кваліфікації злочинів – практичні, котрі мають за мету поглиблення й закріплення теоретичних знань, одержаних студентами на лекціях і за підсумками самостійної роботи. Під час їх проведення студенти повинні:

- набути практичних умінь і навичок роботи з техніко-криміналістичними засобами,
- відпрацювати тактичні прийоми проведення та фіксації окремих слідчих дій,

- ознайомитися з методичними рекомендаціями щодо планування й організації розслідування злочинів.

До практичних занять студенти зобов'язані ретельно готуватися, добросовісно й акуратно відпрацьовувати відповідні контрольні питання і виконувати підготовчі дії, передбачені планами семінарських і практичних занять стосовно окремих тем (наприклад, схематично замалювати типи папілярних візерунків пальців рук у робочому зошиті, скласти письмовий план слідчої дії та ін.). Для виконання завдань на практичних заняттях кожний студент повинен мати зошит, у якому проводяться необхідні записи, замальовки, схеми і т. ін.

Практичні заняття з теоретичних основ кваліфікації злочинів проводяться на основі раціонального поєднання активних форм і методів навчання з урахуванням майбутньої практичної діяльності студентів. Зміст практичного заняття включає короткочасне опитування студентів з контрольних питань теми, що вивчається, та самостійне, під керівництвом викладача, виконання ними практичного завдання згідно запропонованої фабули кримінальної справи.

Вивчення студентами дисципліни «Теоретичні основи кваліфікації злочинів» передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки, при якому вони повинні знати:

- основні концептуальні положення загальної теорії (методології) кваліфікації злочинів, систему окремих криміналістичних теорій і вчень, криміналістичні поняття та категорії, закони і тенденції розвитку науки;
- положення та рекомендації науки щодо застосування техніко-криміналістичних засобів, прийомів і методів під час роботи зі слідами злочину та іншою доказовою інформацією щодо обставин його вчинення;
- теоретичні характеристики перелічених в програмі груп і видів злочинів, наукові рекомендації щодо методики їх розкриття, розслідування та попередження.

У результаті практичних занять студенти повинні володіти уміннями і практичними навичками:

- застосування техніко-криміналістичних засобів, прийомів і методів задля виявлення, фіксації та вилучення слідів злочину і злочинця, а також їх попереднього дослідження;

- використання одержаної під час дослідження джерел матеріальних та ідеальних відображень інформації в розкритті, розслідуванні та попередженні злочинів;
- аналізу первісної інформації про злочин, правильної оцінки слідчих ситуацій та визначення напрямів (планування) розслідування конкретного злочину шляхом висування і перевірки версій;
- організації розкриття, розслідування та попередження окремих видів злочинів, тактики проведення окремих слідчих і організаційних дій, їхнього поєднання з оперативно-розшуковими заходами (у межах тактичних операцій);
- вирішення розумових завдань щодо використання спеціальних знань, здійснення взаємодії слідчого (дознавача) з правоохоронними органами України і зарубіжних держав, а також із засобами масової інформації та громадськістю з метою розкриття, розслідування та попередження конкретних злочинів.

1.3 Темі практичних занять

Назва теми	К-сть годин
11 семестр	
Поняття, види, загальні засади та значення кваліфікації злочинів.	2
Юридичний склад злочину, як правова підстава кваліфікації злочинів.	2
Кваліфікація попередньої злочинної діяльності	2
Кваліфікація злочинів, що вчинюються у співучасті	1
Кваліфікація причетності до злочину та посереднього виконання злочину	1
Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально – правових норм	1
Кваліфікація множинності злочинів	1
Всього годин	10

1.4 Контрольні заходи та засоби діагностики

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

1.5. Критерії та шкала оцінювання

Для заліку

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
8	8	8	9	9	9	9		

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Для заліку

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	Зараховано
82-89 балів	
74-81 балів	
64-73 балів	
60-63 балів	
35-59 балів	Незараховано
1-34 балів	

2. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

2.1 Плани практичних занять, завдання та практикум: 11 семестр. Модуль 1

Тема 1. Поняття, види, загальні засади та значення кваліфікації злочинів.

1. Поняття та види кваліфікації злочинів. Кваліфікація злочинів як різновид кримінально-правової оцінки поведінки людини.
2. Методологічні основи кваліфікації злочинів. Загальний механізм кваліфікації злочинів. Пошук правової норми як складова процесу кваліфікації злочинів.
3. Роль правосвідомості юриста у кваліфікації злочинів. Значення кваліфікації злочинів. Основні форми закріплення кваліфікації в процесуальних документах.

Тема 2. Юридичний склад злочину, як правова підстава кваліфікації злочинів

1. Проблеми визначення складу злочину в теорії кримінального права.
2. Особливості юридичного складу злочину як специфічної юридичної конструкції в кримінальному праві.
3. Основні системно-структурні характеристики юридичного складу злочину та їх вплив на кваліфікацію злочинів.
4. Проблеми встановлення конкретного змісту юридичного складу злочину. Юридичний склад злочину та диспозиції статей кримінального закону.

Тема 3 Кваліфікація попередньої злочинної діяльності

1. Поняття та види попередньої злочинної діяльності.
2. Кримінально-правова характеристика готування до злочину. Відмінність готування до злочину від виявлення наміру вчинити злочин. Загальні особливості кваліфікації готування до злочину.
3. Кваліфікація готування до злочину в окремих кримінально-правових ситуаціях.
4. Специфічні ознаки замаху на злочин як окремого виду попередньої злочинної діяльності. Відмінність замаху на злочин від готування до злочину та від закінченого злочину. Загальні правила кваліфікації замаху на злочин.
5. Деякі особливості кваліфікації замаху на злочин в окремих типових кримінально-правових ситуаціях.
6. Кримінально-правова оцінка злочину, який проходить кілька стадій під час його вчинення.
7. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Кримінально-правові наслідки добровільної відмови від доведення злочину до кінця. Окремі проблеми кримінально-правової оцінки добровільної відмови від доведення злочину до кінця.

Тема 4. Кваліфікація злочинів, що вчинюються у співучасті

1. Поняття співучасті у злочині. Співучасть у злочині та інші прояви вчинення злочину кількома особами.
2. Форми співучасті та їх вплив на кваліфікацію злочинів. Окремі проблеми кваліфікації поведінки осіб, що вчиняють злочин спільними діями.
3. Співвиконавство (співвинність) як форма співучасті. Загальні правила кваліфікації злочинів, що вчинюються у співвиконавстві. Окремі випадки кваліфікації злочинів, що вчинюються групою осіб.
4. Співучасть з розподілом ролей. Загальні правила кваліфікації злочинів, що вчинюються у співучасті з розподілом ролей. Кваліфікація злочинів у випадках поєднання двох форм співучасті — співвиконавства та співучасті з розподілом ролей.
5. Організована група як особливий вид співучасті. Визначення та ознаки організованої групи відповідно до проекту Кримінального кодексу. Основні правила кваліфікації злочинів, що вчинюються організованою групою.
6. Співучасть у злочині, юридичний склад якого передбачає спеціального суб'єкта. Особливості кваліфікації злочинів, що вчинюються у співучасті з спеціальним суб'єктом.

Тема 5. Кваліфікація причетності до злочину та посереднього виконання злочину

1. Поняття посереднього виконання злочину та його відмінність від співучасті у злочині. Особливості кваліфікації злочинів при їх посередньому виконанні.
2. Поняття причетності до злочину. Відмінність причетності до злочину від співучасті у злочині. Підстави кримінальної відповідальності за причетність до злочину.

3. **Форми причетності до злочину. Особливості кваліфікації окремих форм причетності до злочину.**

Тема 6. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально - правових норм

1. Поняття конкуренції кримінально-правових норм. Відмінність конкуренції від сукупності злочинів. Види конкуренції кримінально - правових норм.
2. Поняття загальної та спеціальної норми. Кваліфікація злочинів при конкуренції загальної і спеціальної норм.
3. Кваліфікація злочинів при конкуренції частини та цілого. Окремі випадки переростання конкуренції частини та цілого у сукупність
4. Поняття і різновидності конкуренції спеціальних норм. Кваліфікація злочинів при конкуренції спеціальних норм.

Тема 7. Кваліфікація множинності злочинів

1. Поняття множинності злочинів в кримінальному праві. Відмежування множинності злочинів від одиничних злочинів, що складаються з декількох діянь, від складних (складених) злочинів, від продовжуваних та триваючих злочинів.
2. Форми множинності злочинів та їх вплив на кваліфікацію. Підстави (критерії) виділення окремих форм множинності злочинів.
3. Сукупність злочинів: поняття і види. Кримінально-правове значення сукупності злочинів.
4. Повторність злочинів. Відображення повторності злочинів в чинному КК України. Особливості кваліфікації повторності злочинів.
5. Поняття та види рецидиву злочинів. Кваліфікація рецидиву.
6. Особливості кваліфікації злочинів, що утворюють кілька форм множинності одночасно.

3. ПЛАНИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

3.1 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Для цілеспрямованої участі у навчальному процесі студенти повинні регулярно самостійно готуватися до аудиторних занять з теоретичних основ кваліфікації злочинів і добре уявляти собі основні види навчальних занять з цієї спеціальної дисципліни.

Самостійну роботу варто починати з вивчення тексту лекції, потім почитати й законспектувати в зошиті з підготовки до семінарів відповідний матеріал підручника та інших джерел. Читати треба уважно, всебічно та критично аналізувати прочитане. Зустрівши нове, незрозуміле слово або вираз, обов'язково необхідно з'ясувати його зміст. Не зробивши цього, студент ризикує сприйняти невірно значення слова або виразу, та як правило і всього тексту. Тут варто скористатися словниками, довідником криміналіста чи іншими джерелами. Перелік рекомендованої літератури не є вичерпним. Студенти мусять опанувати й інші джерела, у тому числі статті, що публікуються у сучасних юридичних виданнях.

Мета самостійної роботи студентів з дисципліни “Теоретичні основи кваліфікації злочинів” — засвоїти в повному обсязі навчальну програму і сформувати самостійність як особистісну рису та важливу професійну якість, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів з дисципліни — засвоєння, закріплення та систематизація відповідних теоретичних знань, а також їх застосування при виконанні практичних завдань. Самостійна робота студентів забезпечує їх підготовку до поточних аудиторних занять.

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни “Теоретичні основи кваліфікації злочинів” визначається навчальною програмою дисципліни, а також цими методичними матеріалами.

До основних форм самостійної роботи студентів з дисципліни “Теоретичні основи кваліфікації злочинів” належать такі:

- опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, обов'язкових і додаткових наукових літературних джерел;

- вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання;

- підготовка до практичних занять;
- підготовка до різних форм поточного контролю;
- пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою;

- написання реферату за заданою проблематикою;
- аналітичний розгляд наукових публікацій;

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні опрацювати прослуханий лекційний матеріал, всебічно розглянути зміст питань, що виносяться на заняття, проаналізувати відповідні навчальні літературні джерела, нормативно-правові акти. Студенти перевіряють рівень засвоєння знань самостійно, відповідаючи на питання для самоконтролю.

Разом з опануванням базових теоретичних знань слід також вивчати і аналізувати практику їх реалізації, формувати навички встановлення динаміки подій — механізму злочину, конструювання динамічної моделі поведінки злочинця. Вивченню підлягає насамперед передовий досвід слідчої, експертної та судової практики. Практичні завдання (задачі) мають на меті закріпити теоретичні знання студентів і головне — сформувані навички роботи з нормативними актами. Практичні завдання (задачі) необхідно виконувати в письмовій формі з розгорнутим мотивованим розв'язанням.

Розв'язуючи завдання, студенти повинні продемонструвати вміння самостійно аналізувати конкретні ситуації, аргументовано відповідати на поставлені питання, посилаючись на відповідні нормативні акти. Відповіді повинні бути повні, обгрунтовані.

3.2 Питання до самостійної роботи за темами

Назва теми	К-сть годин
11 семестр	
Поняття, види, загальні засади та значення кваліфікації злочинів.	5
Юридичний склад злочину, як правова підстава кваліфікації злочинів.	5

Кваліфікація попередньої злочинної діяльності	5
Кваліфікація злочинів, що вчинюються у співучасті	4
Кваліфікація причетності до злочину та посереднього виконання злочину	5
Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально – правових норм	4
Кваліфікація множинності злочинів	4
Всього годин	32

4. ПЕРЕЛІК ТЕМ РЕФЕРАТІВ, ВИМОГИ ДО РЕФЕРАТІВ

Важливий засіб засвоєння знань - це написання реферату.

Написання реферату за заданою проблематикою необхідно починати із ретельно продуманого вступу. У вступі визначаються мета дослідження, практичне і теоретичне значення теми, з максимально можливою точністю встановлюються межі досліджуваної теми, а також методи дослідження.

В основній частині реферату, насамперед, викладається зміст досліджуваної проблеми. Наслідком дослідження можуть бути пропозиції щодо оптимізації кримінального законодавства. У такому разі необхідно всебічно обґрунтувати прийняте рішення.

Робота повинна завершуватись аргументованими висновками. Обсяг реферату – 10-15 аркушів формату А4.

4.1 ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

11 семестр

1. Використання положень філософії, логіки, психології, етики та інших суспільних наук у розвитку теоретичних основ кваліфікації злочинів, розробці засобів і методів слідчої діяльності.
2. Співвідношення теоретичних основ кваліфікації злочинів і природничо-технічних наук.
3. Теоретичні основи кваліфікації злочинів і теорія оперативно-розшукової діяльності.

4. Історія розвитку теоретичних основ кваліфікації злочинів і криміналістичних установ України.
5. Сучасний стан теоретичних основ кваліфікації злочинів в Україні.
6. Стан теоретичних основ кваліфікації злочинів у країнах близького і дальнього зарубіжжя.
7. Методологія теоретичних основ кваліфікації злочинів – це сукупність певних методів практичної діяльності щодо розкриття, розслідування і запобігання злочинів.
8. Роль загальних методів теоретичних основ кваліфікації злочинів в розкритті, розслідуванні і запобіганні злочинів.
9. Використання спеціальних методів теоретичних основ кваліфікації злочинів під час вирішення поставлених перед нею завдань.
10. Теоретичне поняття способу вчинення злочину.
11. Детермінованість і повторюваність способів вчинення і приховання злочинів.
12. Поняття і наукові засади теорії криміналістичної ідентифікації злочинів.
13. Поняття і наукові засади теорії криміналістичної діагностики в науці теоретичної кваліфікації злочинів.
14. Класифікація теоретичних ідентифікаційних і діагностичних завдань.
15. Формування теоретичного прогнозування: історія, сучасний стан, тенденції розвитку.
16. Поняття і предмет тактики теоретичних основ кваліфікації злочинів.
17. Тактичні комбінації і тактичні операції.
18. Поняття "організація розслідування злочинів".
19. Поняття і принципи планування розслідування. Техніка планування.
20. Сутність та види версій.
21. Побудова слідчих версій.
22. Поняття та види слідчого огляду.
23. Тактичні прийоми огляду місця події.
24. Фіксація результатів огляду місця події.
25. Поняття та види допиту.
26. Підготовка до допиту.
27. Тактичні прийоми допиту.
28. Тактичні прийоми викриття неправди в показаннях.

Базова:

1. Конституція України. - К., 1996.
2. Кримінально-процесуальний кодекс України. – К., 2012.
3. Кримінальний кодекс України. – К., 2001.
4. Про судову експертизу. Закон України від 25 лютого 1994 р.
5. Державна програма боротьби зі злочинністю: Затверджена Верховною Радою України 25 червня 1993 р. // Голос України. - 1993. - 30 липня.
6. Комплексна програма профілактики злочинів на 2001-2005 роки // Офіційний вісник України. – 2000. - № 52. Ст. 2258.
7. Указ Президента України від 18 лютого 2002 р. № 143/2002 «Про заходи щодо подальшого зміцнення правопорядку, охорони прав і свобод громадян».
8. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз. Затверджена Наказом Міністерства юстиції України № 53/5 від 8 жовтня 1998 року.

Допоміжна:

1. Криміналістика. Том 1 / Под ред. проф. Р.С. Белкина, В.П. Лаврова, И.М. Лузгина. – М.: ВЮЗШ., 1987. – 340 с.
2. Криміналістика: Том 2 / Под ред. проф. Р.С. Белкина, В.П. Лаврова, И.М. Лузгина. – М.: Акад. МВД СССР, 1989. – 454 с.
3. Криміналістика: Учебник / Под ред. И.Ф. Пантелеева, Н.А. Селиванова. – М.: Юрид. лит., 1993. - 592 с.
4. Криміналістика. Т. 2 / Под ред. А.Г. Филиппова, А.А. Кузнецова. – Омск: ВСШ МВД России, 1993.
5. Криміналістика. Т. 3 / Под ред. Б.П. Смагоринского, А.А. Закатова. – Волгоград, 1995.
6. Криміналістика: Учебник /Под ред. В.А. Образцова. - М.: Юрид. лит., 1995. – 592 с.
7. Криміналістика: Учебник /Под ред. Н.П. Яблокова – М.: Изд-во БГК, 1995. - 708 с.
8. Криміналістика: Расследование преступлений в сфере экономики: Учебник /Под ред. В.Д. Грабовского, А.Ф. Лубина. - Ниж. Новгород: ВШ МВД России, 1995. - 400 с.

9. Криміналістика. Т.1 /Под ред. Р.С. Белкина, В.Г. Коломацкого, И.М. Лузгина – М.: Изд-во БЕК, 1995.
10. Криміналістика: Учеб. пособие /Под ред. Н. И. Порубова - Минск: Высш. шк., 1997.- 344 с.
11. Криміналістика: Учебник /Под ред. В.А. Образцова. – М.: Юрид. лит., 1997. - 592 с.
12. Криміналістика: Учебник / Под ред. А.Г. Филиппова, А.Ф. Волынского. – М.: Спарк, 1998. - 544 с.
13. Криміналістика: Підруч. для слухачів, ад'юнктів, викладачів вузів системи МВС України / За ред. акад. П.Д. Біленчука. – К., 1998. - 416с.
14. Криміналістика. Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів: Підручник для студентів юрид. вузів і факультетів. / За ред. проф. В.Ю. Шепітька. – Харків: Право, 1998. – 376 с.
15. Криміналістика. Криміналістическая тактика и методика расследования преступлений: Учебник для студентов юридических вузов и факультетов. /Под ред. проф. В.Ю. Шепитько. – Харьков: ООО «Одиссей», 2001. – 528 с.
16. Криміналістика: Підручник /За ред. В.Ю. Шепітька. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. - 684 с.
17. Криміналістика: Учебник /Под ред. Т.А. Седовой, А.А. Эскархопуло. - СПб.: Изд-во «Лань», 2001. - 928 с.
18. Криміналістическое обеспечение деятельности криминальной милиции и органов предварительного расследования / Под ред. Т.В. Аверьяновой, Р.С. Белкина.–М.: Юрид. лит., 1997
19. Курс криміналістики: Навч. посібник / За ред. Є.І. Макаренка. – Дніпропетровськ: Юрид. академія МВС., 2002.
20. Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Корухов Ю.Г., Россинская Е.Р. Криміналістика: Учебник для вузов. Под ред. заслуж. деятеля науки РФ, проф. Р.С.Белкина. – М.: изд-во НОРМА-ИНФРА-М, 2000. – 990 с.
21. Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2-х ч. Ч.1.–Х.: Консум, 1999. – 416 с.
22. Стратонов В.М. Криміналістика. Керівництво до криміналістичної техніки. Навчальний посібник Херсон – 2004 р
23. В.П.Сабадаш,М.О.Ларкін. Криміналістика:Навч.посібник , Київ-2013
24. Настільна книга слідчого.Практичний посібник.Київ-2013 р.